

МЕТАФОРА ЯК ЕЛЕМЕНТ СИНТАКСИЧНОЇ СТРУКТУРИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

METAPHOR AS A PART OF THE SYNTACTIC STRUCTURE OF THE ENGLISH LANGUAGE

Кришталь С.М.,

orcid.org/0000-0002-6562-3896

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та практики перекладу

Донецького національного університету імені Василя Стуса

В статті метафора розглядається як універсальне, концептуальне та системне явище, що існує у вигляді концептів та проявляється в різних граматичних та семантичних формах на мовному рівні. Структурний тип мови, її загальні характеристики є визначальними факторами при формуванні граматичних структур, в рамках яких можуть існувати метафори. Однією із таких структур є метафорична синтаксична модель, в якій метафоричний персоніфікований іменник займає синтаксичну позицію підмета (або означуваного у складнопідрядному реченні з підрядним означальним), при цьому за своєю суттю він є обставиною (місця, часу та причини-наслідку), що роз'яснює характер дії відповідаючи на запитання ДЕ, КОЛИ, ЯК, ЧОМУ / З ЯКИХ ПРИЧИН відбувається та чи інша дія. Наприклад, *Homes for Ukraine has seen 137,200 Ukrainians welcomed to the UK*. Дане явище трактується в статті як метафоричний підмет/означуване із функцією обставини, який є типовим для англійської мови способом когнітивного картування та представлення інформації про світ. Матеріалом для вивчення синтаксичної моделі із метафоричним підметом / означуванним стали 1000 прикладів речень, що знайдено методом суцільної вибірки в сучасних періодичних виданнях за 2024 рік (*The Times*, *The Guardian*, *the Economist*).

Аналіз англійських речень з метафоричним підметом в функції обставини доводить, що речення даного типу є системним явищем, яке підкорюється певним мовним закономірностям і функціонує у вигляді низки семантико-синтаксичних моделей. Виходячи із того, яку сферу людського знання та існування репрезентує метафоричний підмет / означуване, було виділено 11 головних моделей; найбільш популярними серед них є ті, де в ролі підмета виступають лексичні одиниці на позначення природних і штучних катастроф, часових проміжків, заходів (культурних, освітніх, релігійних, соціально-політичних і т.д.) та географічних назв.

Приблизно у 50% проаналізованих прикладів метафоричний підмет / означуване функціонує поруч із ускладненим додатком. Вживання метафоричного підмета / означуваного із інфінітивною конструкцією, створює синтаксичну модель, в якій поєднуються високий ступень метафоричності англійської мови і тенденція до стислому способу передачі інформації.

Метафоричні підмети / означувані формують систему речень, що функціонують за певними правилами і утворюються за конкретними моделями. Переклад подібних речень українською доводить, що дана семантико-синтаксична модель не є природньою для української мови, в якій, у порівнянні із англійською, існує більше обмежень щодо метафоризації слів, що називають об'єкти та явища.

Ключові слова: концептуальність, метафоричний підмет, метафоричне означуване, метафоризація, синтаксична структура.

In this article metaphor is studied as a universal, conceptual and systemic phenomenon that exists in the form of concepts and manifests through different grammatical and semantic forms on the language level. The structural types of the languages, as well as their general characteristics, play a decisive role in shaping grammatical structures that involve metaphors. One of such structures is a metaphorical syntactic model which comprises a metaphoric personified noun in the syntactic position of the subject (or the antecedent in a relative clause) that actually performs the semantic role of the adverbial modifier (of place, time and cause-reason) modifying the character of the action described and answering the questions WHERE, WHEN, HOW and WHY / FOR WHAT REASON the action is performed. For example, *Homes for Ukraine has seen 137,200 Ukrainians welcomed to the UK*.

The given phenomenon is described in the article as a metaphoric subject / antecedent with a function of an adverbial modifier which is one of the intrinsic ways the English language does cognitive mapping and presents information about the world. The syntactic model with metaphoric subject / antecedent is studied on the material comprised of 1000 sentences that were found through extensive sampling in contemporary periodicals dated 2024 (the *Times*, the *Guardian*, and the *Economist*).

The study of the English sentences that have a metaphoric subject with the function of an adverbial modifier proves that the sentences of the given type present a systemic phenomenon that follows certain language rules and functions through a number of semantic-syntactic models. Depending on what spheres of human knowledge and existence are represented by the subject / antecedent it is possible to single out 11 basic models, the most frequent of which are those where the position of the subject / antecedent is taken by the lexical units that name natural disasters and human-made catastrophes, time periods, events (cultural, educational, religious, social-political, etc.), and geographic names.

In approximately 50% of the sentences analyzed metaphoric subject / antecedent is accompanied by the complex object construction. The combination of a metaphoric subject / antecedent and the above-mentioned infinitive construction creates a syntactic model that reveals two characteristic features of the English language, namely the tendency to present information through metaphor, and to relay it (information) in a compressed way.

Metaphoric subjects / antecedents form a whole system of the sentences that function according to certain rules and are built according to certain models. Translating such sentences into Ukrainian proves that the given semantic-syntactic model does not fit into the structure of the Ukrainian language, which, compared to the English language, has more restrictions concerning the metaphorical usage of words that name inanimate objects and phenomena.

Key words: conceptual nature, metaphoric subject, metaphoric antecedent, metaphorization, syntactic structure.

Постановка проблеми. Вивчення численних аспектів процесів метафоризації традиційно привертає увагу дослідників. На різному мовному матеріалі досліджуються механізми метафоричного перенесення імені, відтворення метафорами національно-культурних особливостей та особливостей мислення, концептуалізація світу за допомогою метафор, відтворення метафори при перекладі, номінативні можливості метафори, її роль в процесі пізнання. Відомим є факт, що різні мови відрізняються різним ступенем проникнення метафор у їхні системи. З цієї точки зору англійська мова як мова аналітичного типу має давні традиції метафоричного словотворення, які поступово зробили мову такою, в якій метафора набуває напрочуд важливого значення не тільки і не стільки як засіб словотворення, а і також як спосіб формування та вираження думки, спосіб мислення і відображення світу в мові. Про вказані тенденції, зокрема, свідчать специфічні метафоричні моделі та структури, які властиві англійській мові на відміну від мов інших типів, наприклад, української [1, с. 208; 3].

Однією із таких структур є метафорична синтаксична модель, в рамках якої метафоричний іменник займає позицію підмета або означуваного у складнопідрядному реченні з підрядним означальним і виконує їхні синтаксичні функції. Наприклад,

Today's ruling saw Auriol Grey walk free. Послівний переклад: *Сьогоднішня постанова суду побачила, як Оріол Грей вийшла на свободу.* Метафоричний іменник *ruling* (постанова суду) в даному реченні стоїть в позиції підмета.

But he (Macron) faces an increasingly fraught political situation at home, which on January 8th saw him fire his prime minister in the hope of a reboot. Послівний переклад: *Але він (Макрон) зіткнувся із надзвичайно складною політичною ситуацією вдома, яка 8 січня побачила, як він звільнив свого прем'єр-міністра сподіваючись на перезавантаження.*

Метафорично вживаний іменник *situation* (ситуація) в даному реченні стоїть в позиції означуваного.

Звичайно, при перекладі українською мовою необхідно було б застосувати певні перекладацькі трансформації, завдання яких – позбутися метафоричності, яка в даному синтаксичному

оточенні не відповідає стилістичним та граматичним нормам української мови. Прийнятним для української мови були б наступні варіанти: 1) *Але він (Макрон) зіткнувся із надзвичайно складною ситуацією вдома, яка стала причиною того, що він звільнив свого прем'єр-міністра сподіваючись на перезавантаження;* 2) *Після сьогоднішньої постанови суду Оріол Грей вийшла на свободу.*

Слід наголосити, що обмеження назви метафорично вживаних слів в позиції підмета словосполученням «метафоричний підмет» призвело б до певної неоднозначності та розпливчатості, оскільки «метафоричний підмет» охоплює всі випадки, коли будь-яке слово на позначення неживого об'єкта, яке вживане метафорично, в певній синтаксичній позиції приймає на себе функцію підмета. Ми ж вивчаємо речення, в яких в ролі підмета виступають слова, що за своїм значенням є обставинами місця, часу та причини. Вони роз'яснюють характер дії, тобто відповідають на запитання де, коли, чому (або з яких причин) відбувається та чи інша дія. Саме тому дані одиниці описується в статті як *метафоричний підмет / означуване із функцією обставини* і є **предметом** її вивчення. **Об'єктом** являються різні семантико-синтаксичні варіанти речень, в яких присутній метафоричний підмет / означуване із функцією обставини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз метафоричного підмета / означуваного із функцією обставини в даній статті проводиться на основі інтерактивного підходу, який розглядає метафору як взаємодію між двома предметами і виділяє три основні характеристики метафори, а саме: універсальність (метафора – не лінгвістичний інструмент, яким володіють окремі носії мови, а всепроникний спосіб мислення та пізнання); концептуальність (метафора – не риторична фігура, а втілення численних концептів в системі світогляду людини); системність (окрема метафора – не поодиноким утворенням, а один із багатьох лінгвістичних проявів концептів, які відображають досвід людини і формують спосіб мислення) [2; 11, с. 926].

Як відомо, новий сучасний підхід до вивчення метафори було започатковано в роботі Джорджа Лейкоффа і Марка Джонсона «Метафори, якими ми живемо» [7]. Ідеї роботи, в якій висвітлено концептуальну природу метафори, було розвинуто

в наступній праці, яка вважається філософською базою когнітивної лінгвістики [8]. В дослідженні пропонується ідея про втілену філософію (*embodied philosophy*), або втілене пізнання, і полягає вона в тому, що розум потрібно розглядати в його взаємозв'язку із фізичним тілом, яке в свою чергу взаємодіє і навколишнім середовищем. Абстрактні концепти, які виникають в результаті такої взаємодії, здебільшого метафоричні.

Теорія концептуальної метафори надихнула численні дослідження різних аспектів метафори і збудила зацікавленість у цій проблемі не тільки лінгвістів, а й представників інших галузей знань, перш за все психології, когнітивної науки, філософії, антропології, культурології, нейронауки та інших [6; 9; 12]. Про актуальність концептуальної теорії метафори свідчить той факт, що вищезгадані роботи Джорджа Лейкоффа та Марка Джонсона є і сьогодні двома найбільш цитованими дослідженнями, що присвячені метафорі [10, с. 2]. Третьою за популярністю є монографія Р. Гіббса «Поетика мислення», яка демонструє, як фігуративні характеристики мови відображають метафоричну структуру мислення [5].

Постановка завдання. Однак, попри величезну кількість робіт, що виконано в різних напрямках в рамках теорії концептуальної метафори, та безсумнівний авторитет цієї теорії, деякі дослідники вказують на те, що в мові існують колокації, а також синтаксичні конструкції, які теорія концептуальної метафори не вивчає. Як зазначається в дослідженнях, когнітивне картування не охоплює всі метафоричні патерни, які існують в мові [4, с. 27]. Одним із таких патернів є метафоричний підмет / означуване із функцією обставини.

В статті ставиться за **мету** всебічно описати структурні та семантичні особливості метафоричного підмета / означуваного із функцією обставини на матеріалі джерел газетно-публіцистичного жанру.

Зазначена мета передбачає виконання наступних **завдань**:

1. Виділити лексико-граматичні типи в межах синтаксичної моделі метафоричного підмета / означуваного із функцією обставини.
2. Описати зв'язок даної конструкції із загальними процесами метафоризації, що є типовими для англійської мови.

Структурно-семантичний аналіз даної метафоричної синтаксичної моделі здійснено на **матеріалі** 1000 речень з метафоричним підметом / означуванним із функцією обставини, що були вибрані методом суцільної вибірки із сучасних англійських періодичних видань.

Виклад основного матеріалу. Аналіз англійських речень з метафоричним підметом / означуванним із функцією обставини доводить, що речення даного типу є системним явищем, яке підкорюється певним мовним закономірностям і функціонує у вигляді низки синтаксично-тематичних моделей. Виходячи із того, яку сферу людського знання та існування репрезентує метафоричний підмет / означуване, було виділено 11 головних моделей, що представлено в таблиці нижче.

Проаналізуємо представлені в таблиці групи.

Як можна побачити із таблиці, найчастіше роль метафоричного підмета із функцією обставини виконують слова та словосполучення, що називають негативні події природного або штучно створеного людиною характеру. Серед слів на

Таблиця 1

Тематична характеристика метафоричного підмета / означуваного із функцією обставини в англійській мові

	Тематична група, до якої відноситься лексична одиниця у функції метафоричного підмета / означуваного	Кількість	Відсоток
11	Назви природних (стихійних лих) та спричинених людьми катастроф	225	22,5
22	Назви часових відрізків (назви місяців, днів тижня і т. ін.)	200	20
33	Назви соціальних, освітніх, культурних, релігійних, економічних, суспільно-політичних та військових заходів.	170	17
44	Назви географічних та адміністративних регіонів	160	16
55	Особові назви (компаній, будівель)	80	8
66	Назви галузей людської діяльності	40	4
77	Абстрактні назви	35	3,5
88	Назви наукових розвідок	30	3
99	Назви людських якостей	25	2,5
110	Назви природних явищ	20	2
111	Різне	15	1,5
	Усього	1000	100

позначення природних катаклізмів знаходимо такі лексичні одиниці, як *flooding* (злива), *prolonged and heavy rainfall* (тривалі і сильні дощі), *superflood* (суперзлива), *wildfires* (лісні пожежі), *heatwave* (спека), *extreme weather* (екстремальні погодні умови), *eruption* (виверження вулкану), *earthquake* (землетрус) та інші.

Що стосується слів та словосполучень на позначення штучних, або спричинених людьми катастроф, то найбільш популярними є *strike* (удар), *crisis* (криза), *staff shortage* (нестача персоналу), *explosion* (вибух), *(an increasingly fraught) political situation* (напружена політична ситуація), *the pandemic* (пандемія), *incident* (випадок), *fatal attack* (смертельна атака), *brain injury* (травма мозку), *scandal* (скандал) та інші одиниці, що називають негативні події. Проілюструємо їх вживання в реченнях:

1) *Air traffic staff shortage cancels flights.* 2) *The pandemic saw the importance of accessible local high streets, community connections and clean, green local space.* 3) *The Princess Royal visits Household Cavalry after incident which saw frightened horses loose in London.* 4) *The five-day heatwave will also see temperatures rise to the twenties in Scotland, and high across the North East and North West above the 20 C mark too.* 5) *The Horizon scandal saw more than 700 sub-masters and sub-postmistresses handed criminal convictions.*

Другою за частотністю є група, в якій метафоричний підмет / означуване утворено лексичними одиницями на позначення часових проміжків. До цієї групи відносяться назви місяців, днів тижня, дати та інші вирази, що створюють часові рамки для тієї чи іншої дії. Наприклад,

1) *The end of June could see occasional heavy rain or thunderstorms in the south, with temperatures expected to remain above average.* 2) *The past few years have seen a sure and steady decline of sartorial individuality during summer.* 3) *In a normal year May, June and July would see Kate really give us out heady annual dose of princessing.*

Серед назв різноманітних заходів, які організовує людина, можна зустріти наступні: *poll* (опитування), *world tour* (світове турне), *performance* (виступ), *concert* (концерт), *the Commonwealth Day service* (богослужіння з приводу Дня Снівдружності), *an exchange* (обмін), *pandemic response* (антипандемічні заходи), *musical* (мюзикл), *award ceremony* (церемонія нагородження), *a visit* (візит) і т. ін.:

1) *A more recent Newsweek poll in March saw Meghan suffering even more than her husband as their U.S. popularity continued to nosedive.* 2) *The*

Barbie movie world tour has seen the cast delivering delectable outfits in candy colors. 3) *An exchange in September saw most of the Azovstal prisoners swapped for Russians.*

На особливу увагу заслуговує наступний приклад: *The Queen's funeral saw Prince William and Prince Harry reunite and put their feud behind them to say a final goodbye to their grandmother.* В даному прикладі якостями живої істоти, а саме здатністю щось бачити наділяється «похорон», що є дещо неочікуваним навіть для англійської мови і є ілюстрацією того, що можливості англійської мови щодо залучення різних лексичних одиниць до участі в метафоричній синтаксичній моделі, що досліджується, є практично необмеженими. Звичайно, при перекладі українською абсолютно неприйнятним було б залишити без змін дану модель і сказати, що «*похорон побачив, як Принц Вільям та Принц Гаррі об'єднались...*». Стилістично та граматично прийнятним для української мови міг би бути наступний варіант: «*Під час церемонії прощання із Королевою Принц Вільям та Принц Гаррі об'єдналися і забули про ворожнечу для того щоб провести в останню путь свою бабусю*».

Назви географічних та адміністративних регіонів, як і лексичні одиниці перших трьох груп, доволі часто займають синтаксичну позицію підмета і стають, таким чином, метафорами. Наприклад,

1) *Mr Zelensky flew to Washington, via Poland, only hours after a daring visit to Bakhmut, a front-line city in eastern Ukraine that has seen some of the fiercest battles of the war.* 2) *Across Europe, temperatures are unseasonably warm: southern Spain is still seeing days above 30 degrees C.*

Цікавим є той факт, що називаючи якийсь регіон, автори статей часто використовують метафоричну антономазію, яка стає підметом речення із функцією обставини. Наприклад,

1) *The jewel of the Adriatic (перлина Адріатики) has seen a huge surge in visitor numbers since scenes from the HBO series "Game of Thrones" were filmed inside its ramparts in 2011.* 2) *Ibiza locals living in cars as party island (острів вечірок) sees rents soar.*

П'яту групу «Назви компаній, кампаній та будівель» ілюструють наступні речення: 1) *David's Beckham's business empire sees revenue more than double.* 2) *Thanks to the generosity of hosts across the country, Homes for Ukraine has seen 137,200 Ukrainians welcomed to the UK.*

В даних реченнях в функції метафоричного підмета з функцією обставини виступають лексичні одиниці «*бізнес-імперія Девіда Бекхема*» та

«Домівки для Українців» (назва державної схеми).

Наступні 6 груп поступаються у кількості попереднім п'яти, але, як уже було зазначено, метафоричні можливості англійської мови майже невичерпні, а тому питання використання того чи іншого слова у якості метафоричного підмета із функцією обставини – це лише питання часу. Проілюструємо їх наступними прикладами:

Назви галузей людської діяльності: *Once a source of national pride, France's state education system has seen standards slip in recent years.* Дослівний переклад: *Французька система освіти спостерігає, як стандарти падають в останні роки.*

Абстрактні назви: *Security issues saw Charles take matters into his own hands.* Дослівний переклад: *Міркування безпеки побачили, як Чарльз взяв справу до своїх рук.*

Назви наукових розвідок: *A study of 2015 found that the proportion of children at grammars on free school meals was about 3 per cent, suggesting it has doubled since then.* Дослівний переклад: *Дослідження, проведене у 2015 році з'ясувало, що частка дітей в гімназіях, які отримують безкоштовне харчування, складала 3%, що говорить про зростання вдвічі з того часу.*

Назви людських якостей: *Heasman describes becoming overwhelmed by her secret comforting eating habits that saw her eating croissants and large chocolate bars every day.* Дослівний переклад: *Гісман говорить про те, що була збентежена через свої таємні харчові звички, які бачили, як вона щодня їсть круасани та великі шоколадні батончики.*

Назви природних явищ: *Primary endosymbiosis saw the emergence of plants.* Дослівний переклад: *Первинний ендосимбіоз побачив виникнення рослин.*

Різне: *Football legend Pele has seen his tomb opened up for public visitation.* Дослівний переклад: *Легенда футболу Пеле побачив, як його усипальницю відкрили для відвідування публіки.*

Група «Різне» об'єднує приклади, кількість яких є недостатньою, для того щоб говорити про наявність окремих лексико-тематичних груп, але важливість їх не є меншою для даної розвідки, навпаки – вони свідчать про те, що лексична одиниця будь-якої тематично спрямованості та стилістичного забарвлення може бути вживаною в функції метафоричного підмета із функцією обставини в англійській мові. В наведеному прикладі за діями спостерігає людина, яка в реальному житті цього не може робити фізично.

Слід відмітити, що в майже половині проаналізованих прикладів метафоричний підмет функціонує поруч із ускладненим додатком, завдяки чому речення набуває здатності відтворювати ще більше аспектів дії, що зображується. Наприклад,

Next week will see the prince, sister Princess Charlotte, brother Prince Louis and father Prince William all return to their normal workaday lives...

Послівний переклад: *Наступний тиждень побачить принца, його сестру Принцесу Шарлотту, брата Принц Луї та батька Принц Вільяма, що повертаються до звичайного повсякденного життя.*

Наведемо ще декілька прикладів.

The performance sees Beyoncé recognize 28 iconic Black women in music...

Her (Olivia Dunne) income is topped up by an incredible amount of work on social media, taking advantage of her stunning physique and attractive personality, which has seen her online following explode in recent months.

Поєднання метафоричного підмета / означуваного із інфінітивною конструкцією, що є типовою саме для синтаксису англійської мови, робить дану синтаксичну модель такою, що відображає специфіку англійської мови, як на рівні граматики, так і на рівні семантики водночас підкреслюючи роль метафори на всіх рівнях англійської мови.

Здійснений аналіз дає підстави зробити висновок, що хоча метафорично вживані слова в рамках синтаксичних конструкцій, що описується, займають чіткі позиції підмета або означуваного, їхні синтаксичні функції не обмежуються функціями агента дії та слова, головного по відношенню до означення. Відповідно до значення в реченні відокремлюються наступні види метафоричного підмета / означуваного з функцією обставини:

1. Метафоричний підмет / означуване є причиною подальшої дії / вони її провокують або їй сприяють.

Universal Credit move could see thousands on benefits worse off by 2,800 pounds a year. Переклад: *Через це рішення в рамках системи соціальної підтримки тисячі людей, які отримують виплати, щорічно можуть мати на 2 800 фунтів менше.* Дослівний переклад: *Рішення системи Universal Credit побачить, як.....*

2. Метафоричний підмет / означуване є місцем, де відбувається дія.

Sheridan Smith's new West End musical has seen people leaving early every evening complaining of being baffled and bored by the bewildering plot. Переклад: *Кожного вечора люди залишають*

виставу нового мюзиклу у Вест-Енді, в якому головну роль виконує Шерідан Сміт не дочекавшись кінця через сюжет, який їм здається нудним та заплутаним. Дослівний переклад: *Новий мюзикл у Вест-Енді, в якому головну роль виконує Шерідан Сміт, бачить, як люди.....*

3. Метафоричний підмет / означуване є часовим проміжком, у якому відбувається дія.

The early part of this week will see some rain.
Переклад: *На початку цього тижня пройнуть дощі.* Дослівний переклад: *Початок цього тижня побачить дощі.*

Висновки. Отже, зазначимо, що метафоричний підмет / означуване із характеристиками обставини є елементом типової синтаксичної моделі в англійській мові; в ній поєднуються високий ступень метафоричності англійської мови і тенденція до стислого способу подачі інформації, яка реалізується через численні інфі-

нітивні конструкції. Метафоричні підмети / означувані утворюють систему речень, що функціонують за певними правилами і утворюються за конкретними моделями. Переклад таких речень українською доводить, що дана синтаксично-семантична модель не є природньою для української мови, де існує більше, у порівнянні із англійською, обмежень щодо метафоризації слів, які називають об'єкти та явища.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку полягають у розширенні жанрових рамок матеріалу дослідження. Було б цікаво описати речення із метафоричним підметом / означенням із функцією обставини на матеріалі художнього та розмовного стилів. Це б, безсумнівно, допомогло створити більш повну картину лексико-синтаксичних типів даної конструкції та внести певні уточнення в особливості її вживання в англійській мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Зайцева К.І., Хорошун О.О., Журкова О.Л. Лінгвокогнітивний аналіз метафоричних виразів в англійській та українській мовах. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 29. Т. 1. С. 202–211.
2. Любимова С.А. Моделювання ментальних структур в лінгвокогнітології. *Нова філологія*. 2019. №78. С. 23–27.
3. Мазур О., Ярмолюк А. Фактори перекладності метафор у науково-публіцистичних текстах. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 48. Т. 3. С. 101–108.
4. Berenike Hermann J. Metaphor in academic discourse. Linguistic forms, conceptual structures, communicative functions and cognitive representations. The Netherlands: Lot, 2013. 361 p.
5. Gibbs R.W. The poetics of mind: figurative thought, language and understanding. New York: Cambridge University Press, 1994. 515 p.
6. Kövecses Z. Metaphor and emotion. Language, Culture, and Body in Human Feeling. *Studies in emotion and social interaction. Second series*. New York: Cambridge University Press, 2004. 224 p.
7. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*. 2nd edition. Chicago: the University of Chicago Press, 2003. 276 p.
8. Lakoff G., Johnson M. *Philosophy in the flesh: the embodied mind and its challenge to Western thought*. New York: Basic Books, 1990. 640 p.
9. Lakoff G., Turner M. *More than cool reason. A field guide to poetic metaphor*. Chicago: the University of Chicago Press, 1989. 237 p.
10. Peng Zh., Khatin-Zadeh O. Research on metaphor processing during the past five decades: a bibliometric analysis. *Humanities & Social Sciences Communications*. 2023. P. 1–13. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02465-5> (дата звернення: 25.05.2024).
11. Ping Li F. Literature review on the cognitive approach to metaphor. *Procedia computer science*. 2018. Vol. 131. P. 925–928.
12. Poppel L. The study of metaphor in argumentation theory. *Argumentation*. 2021. Vol. 35. P. 177–208. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10503-020-09523-1> (дата звернення: 20.05.2024).